

**LIETUVOS RESPUBLIKOS KRAŠTO APSAUGOS MINISTERIJA
TARPTAUTINĖS HUMANITARINĖS TEISĖS ĮGYVENDINIMO KOMISIJA**

Totorių g. 25/3, LT-01121 Vilnius, tel. (8 5) 273 5630, faks. (8 5) 212 6967

POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2013-05-02 Nr. *10 JS-122*

Vilnius

Posėdis įvyko 2013 m. gegužės 2 d. 10 val. Krašto apsaugos ministerijos Juodojoje salėje.

Posėdžio pirmininkas Mantas Varaška
Posėdžio sekretorė Dalia Vitkauskaitė.

Dalyvavo:

Teisutis Jasiulionis	Komisijos pirmininko pavaduotojas,
Saulius Pikturna	Krašto apsaugos ministerijos Generalinės inspekcijos Tyrimų skyriaus vedėjas,
Rasa Lingytė-Bužinskienė	Krašto apsaugos ministerijos Teisės departamento Teisės aktų vertinimo ir rengimo skyriaus vyr. specialistė,
Ugnė Petrauskaitė	Krašto apsaugos ministerijos Tarptautinių ryšių ir operacijų departamento Tarptautinės teisės ir ginklų kontrolės skyriaus vedėja,
Marius Kugauda	Lietuvos kariuomenės Mokymo ir doktrinų valdybos Mokymo programų rengimo ir analizės poskyrio viršininkas,
Valerij Medvedev	Lietuvos kariuomenės Dr. Jono Basanavičiaus karo medicinos tarnybos vado pavaduotojas medicinai,
Elzė Maciulevičiūtė	Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugijos tarptautinių ryšių koordinatorė,
Gražina Jevgrafovienė	Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugijos generalinė sekretorė,

Arūnas Mark	Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos Švietimo ir mokslo programų vadovas,
Vladas Mireckas	Sveikatos apsaugos ministerijos Ekstremalių sveikatai situacijų centro Planavimo ir kontrolės skyriaus vedėjas,
Rimantas Jokimaitis	Švietimo ir mokslo ministerijos Bendrojo ugdymo ir profesinio mokymo departamento Pagrindinio ir vidurinio ugdymo skyriaus vyr. specialistas,
Justinas Žilinskas	Mykolo Romerio universiteto Teisės fakulteto Tarptautinės teisės ir Europos Sąjungos teisės instituto profesorius,
Kamilė Michailovskytė	Teisingumo ministerijos Tarptautinės teisės departamento Tarptautinių sutarčių teisės skyriaus vyr. specialistė,
Renata Vaišvilienė	Vilniaus universiteto Teisės fakulteto Tarptautinės ir Europos Sąjungos teisės instituto lektorė,
Tomas Žilinskas	Vidaus reikalų ministerijos Viešojo saugumo politikos departamento direktorius.

DARBOTVARKĖ:

1. Organizaciniai klausimai (pranešėjas Mantas Varaška):

1.1. Komisijos kompetencijos formuoti oficialią Lietuvos Respublikos poziciją ir doktriną tarptautinės humanitarinės teisės (toliau – THT) srityje aptarimas.

1.2. Komisijos darbo organizavimas nuotoliniu būdu.

2. THT mokymo sistemos ir programų tobulinimas krašto apsaugos sistemoje (pranešėjas plk.

ltn. Teisutis Jasiulionis):

2.1. THT mokymo programos projekto pristatymas Komisijos nariams.

2.2. Lietuvos karybos standarto (LKS STANAG 2449 (2)) „Ginkluoto konflikto teisės mokymas“ (ATrainP-2 (A1)) ir jo plano pristatymas Komisijos nariams.

2.3. Pastabos dėl pagrindinių THT normų atmintinės, skirtos kariams.

3. Tarptautinės humanitarinių faktų nustatymo komisijos *status quo* ir perspektyvos (pranešėjas prof. dr. Justinas Žilinskas).

4. Papildomi klausimai.

1. SVARSTYTA. Organizaciniai klausimai.

1.1. Komisijos kompetencijos formuoti oficialią Lietuvos Respublikos poziciją ir doktriną THT srityje aptarimas.

Buvo pristatytos Lietuvos kariuomenės Teisės departamento (toliau – LK TD) ir Krašto apsaugos ministerijos (toliau – KAM) Tarptautinių ryšių ir operacijų departamento pozicijos dėl poreikio ir galimybės formuoti oficialią Lietuvos Respublikos poziciją ir doktriną THT srityje. Praktikoje kylantis poreikis turėti Lietuvos Respublikos nacionalinę poziciją tokiais klausimais kaip, pavyzdžiui, civilių asmenų dalyvavimas ginkluotame konflikte ir jėgos panaudojimo galimybės jų atžvilgiu, sudaro prielaidas svarstyti šiuos klausimus Komisijoje. Buvo pažymėta, kad praktikoje iškyla klausimų, kurių sprendimas gali būti vienkartinis arba turėti ilgalaikių pasekmių. Krašto apsaugos sistemai aktualūs klausimai galėtų būti išspręsti kovos veiksmų taisyklėmis, tačiau kyla problemų tuo atveju, jei operacijai vadovaujanti valstybė partnerėms pateikia klausimyną dėl jų nacionalinio požiūrio į tam tikrų taisyklių taikymą. Komisija doktrinos formuoti negali, tačiau gali teikti rekomendacijas krašto apsaugos ministrui dėl tam tikrų klausimų, susijusių su THT įgyvendinimu. Komisijos formuojamos nuoseklios rekomendacijos būtų laikomos turinčiomis precedento galią.

1.2. Komisijos darbo organizavimas nuotoliniu būdu.

Komisijos nariai buvo supažindinti su galimybe organizuoti posėdžius nuotoliniu būdu ir pristatytas pasiūlymas dėl atskirų iškilusių klausimų organizuoti nuotolinius posėdžius, taip taupant Komisijos narių laiką.

NUTARTA:

1. Pavesti KAM suformuoti preliminarią poziciją dėl aktualių klausimų ir ją apsvarstyti vėlesniuose Komisijos posėdžiuose.

2. Komisijos nariams neprieštaraujant Komisijos posėdžiai gali būti organizuojami elektroniniu būdu.

2. SVARSTYTA. THT mokymo sistemos ir programų tobulinimas krašto apsaugos sistemoje.

2.1. THT mokymo programos projekto pristatymas Komisijos nariams.

LK TD Komisijos nariams pristatė mokymo programą, parengtą remiantis LKS STANAG 2449 (2) „Ginkluoto konflikto teisės mokymas“ (ATrainP-2 (A1)). Komisijos nariai buvo supažindinti su ketinimais parengtą THT mokymo medžiagą paskelbti KAM intranete; rengti nuotolinio mokymo

programą kariams, pagal kurią ketinama sudaryti sąlygas kariams pasiruošti teorines paskaitas patiems, o atvykti spręsti praktinių situacijų.

2.2. Lietuvos karybos standarto pristatymas Komisijos nariams.

Komisijos nariai buvo supažindinti su Lietuvos karybos standartu (LKS STANAG 2449 (2)) „Ginkluoto konflikto teisės mokymas“ (ATrainP-2 (A1)) ir jo įgyvendinimo planu.

2.3. Pastabos dėl pagrindinių THT normų atmintinės, skirtos kariams.

Komisijos narių buvo paprašyta pateikti pastabų ir pasiūlymų dėl pagrindinių THT normų atmintinės, skirtos kariams. Komisijos nariams nepateikus esminių pastabų dėl pagrindinių THT normų atmintinės, skirtos kariams, apimties ir struktūros, buvo paprašyta pateikti pastabų dėl turinio. UNESCO atstovas išreiškė pageidavimą didesnę dėmesį skirti kultūros vertybių apsaugai.

NUTARTA. Pateikti pastabas dėl pagrindinių THT normų atmintinės, skirtos kariams, turinio iki 2013 m. birželio 1 d. el. paštu LK TD. Šios atmintinės turinį peržiūrėti kartą per metus ir įvertinti poreikį ją atnaujinti.

3. SVARSTYTA. Tarptautinės humanitarinių faktų nustatymo komisijos (toliau – THTFN komisija) *status quo* ir perspektyvos (pranešėjas prof. dr. Justinas Žilinskas).

Pristatyta THTFN komisijos *status quo* ir pagrindinės problemos. Atkreiptas dėmesys į THTFN komisijos įsteigimo pagrindus pagal 1949 m. Ženevos konvencijų Pirmąjį papildomą protokolą, kadangi tai lemia taikymo apimties apribojimus. Valstybėse, padariusiose pareiškimus dėl THTFN komisijos kompetencijos vykti nagrinėti ir nustatyti THT pažeidimo faktus pripažinimo, ginkluoti konfliktai nevyksta. O tam, kad THTFN komisija vykdytų savo veiklą kitoje teritorijoje, yra būtinas ginkluoto konflikto šalių sutikimas. Siekiant pagerinti THTFN komisijos matomumą ir veiklos efektyvumą, būtina skleisti informaciją apie THTFN komisiją. Siekiant THTFN komisijos efektyvumo, būtina sudaryti galimybę THTFN komisijai veikti ir netarptautinių ginkluotų konfliktų metu, nes šiuo metu situacijos analizė netarptautinių ginkluotų konfliktų metu vertinama ne per THT, o per tarptautinės žmogaus teisių teisės prizmę. Komisijos nariai buvo supažindinti su būtinybe plėsti valstybių, pripažįstančių THTFN komisijos kompetenciją vykti į valstybes tirti situacijų, pareiškimų arba deklaracijų ratą. Šiuo metu iš trijų Baltijos valstybių Latvijos Respublika nėra pripažinusi THTFN komisijos kompetencijos. Turint omenyje THTFN komisijos veiklos efektyvumo gerinimą, būtina

pakeisti 1949 m. Ženevos konvencijų Pirmojo protokolo nuostatas, skatinti valstybių geranoriškumą bendradarbiauti ir viešinti THTFN komisijos veiklą.

NUTARTA. Parengti rekomendaciją krašto apsaugos ministrui, siūlant krašto ir užsienio reikalų ministrams kreiptis į Latvijos Respubliką ir paraginti ją padaryti THTFN komisijos veiklą pripažįstančią deklaraciją.

4. SVARSTYTA. Papildomi klausimai.

4.1. THT vertinimas humanitarinės veiklos kontekste (pranešėja R. Vaišvilienė).

Vilniaus universiteto atstovai siūlė į THT žvelgti plačiau ir ją vertinti ne tik per ginkluoto konflikto prizmę, bet apskritai humanitarinės veiklos kontekste.

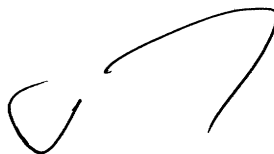
NUTARTA. Pristatyti šį klausimą kitame Komisijos posėdyje.

4.2. Raudonojo Kryžiaus simbolio apsaugos problemos (pranešėja Gražina Jevgrafovienė).

Raudonojo Kryžiaus atstovai paminėjo neteisėto Raudonojo Kryžiaus emblemos naudojimo problemą. Buvo svarstyta, kaip THT galėtų prisidėti kovojant su šiuo reiškiniu.

NUTARTA. Plėtojant Komisijos veiklą skatinti žinomumą apie THT ir atkreipti dėmesį į tokios problemos egzistavimą.

Posėdžio pirmininkas

Mantas Varaška

Posėdžio sekretorė

Dalia Vitkauskaitė